

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry **Joustava 6+6+6-perhevapaamalli**

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut (YKA) haluaa uudistaa perhevapaajärjestelmää tukemaan **tasa-arvoista vanhemmuutta ja työelämää**. Perhevapaajärjestelmän tulee nykyistä joustavammin mahdollistaa **työn ja hoivan yhdistäminen** sekä huomioida **perheiden moninaisuus ja erilaiset tarpeet**.

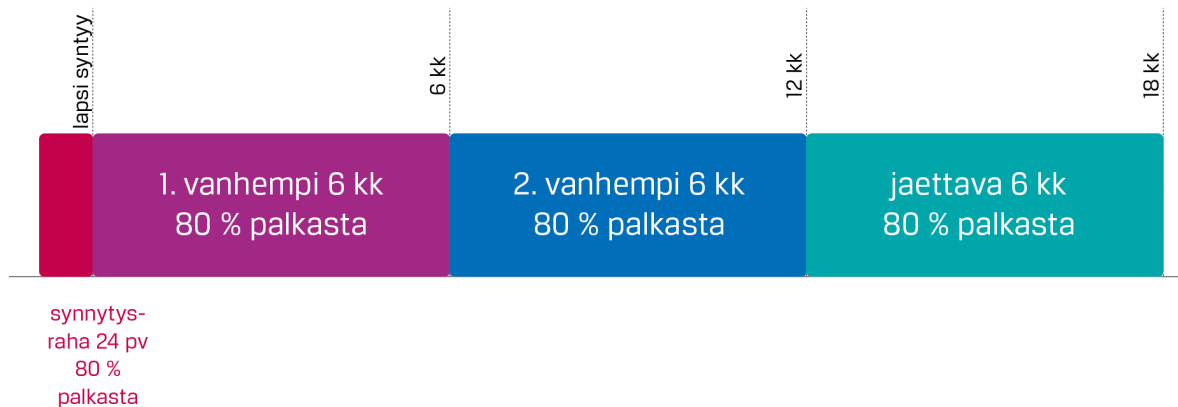
Julkisin varoin ylläpidetyn perhevapaajärjestelmän tulee kannustaa perheitä ratkaisuihin, jotka tulevat tasa-arvon toteutumisesta niin vanhemmuudessa kuin työelämässäkin. Kiintiömällä nykyistä suuremman osan vapaista lapsen isälle (tai toiselle juridiselle vanhemmalle) antaa yhteiskunta tukensa sille, että vanhemmuus on molempien vanhempien asia. Perhevapaisten tasaisempi jakautuminen sukupuolten välillä tasaa myös välittömien ja välillisten työnantajakustannusten jakautumista.

Nykyiset ansiosidonnaisesti korvatut vanhempainvapaat on käytetty, kun lapsi on alle vuoden ikäinen. Nykyistä pidempi vanhempainvapaan kesto mahdollistaa lapsen hoitamisen kotona reilusti yli yksivuotiaaksi, parantaa perheiden toimeentuloa ja vähentää kotihoidontuen tarvetta.

Tässä muistiossa esitetään YKAn ehdotus perhevapaajärjestelmän uudistamisesta. YKAn ehdotus perhevapaisten uudistamisesta **pohjautuu 6+6+6-malliin**, jota on muokattu **lisäämällä käytön joustoja** sekä huomioitu aiempaa laajemmin **perheiden moninaisuus ja erilaiset tarpeet**.

Perhevapaisten 6+6+6-malli on alun perin THL:n tutkijoiden vuonna 2006 esittämä. Lisätietoja osoitteessa <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/79834/2f6cd5ed-58a1-490b-b365-937caa90fb1b.pdf>.

VANHEMPAINVAPAIEN JAKAUTUMINEN

KENELLE

- Juridisille vanhemmille omat 6 kk kiintiöt, joita ei voi siirtää pois
- Vapaasti jaettavissa olevia päiviä (6 kk) vanhemmat voivat käyttää ja jakaa itse haluamallaan tavalla tai siirtää myös muulle lapsen läheiselle aikuiselle
- Yksinhuoltaja voi pitää kaikki vanhempainvapaat tai siirtää oman 6 kk kiintiönsä ylittäviä vapaita myös muulle lapsen läheiselle aikuiselle
- Vanhempainrahaa saa vain yhden lapsen perusteella kerrallaan

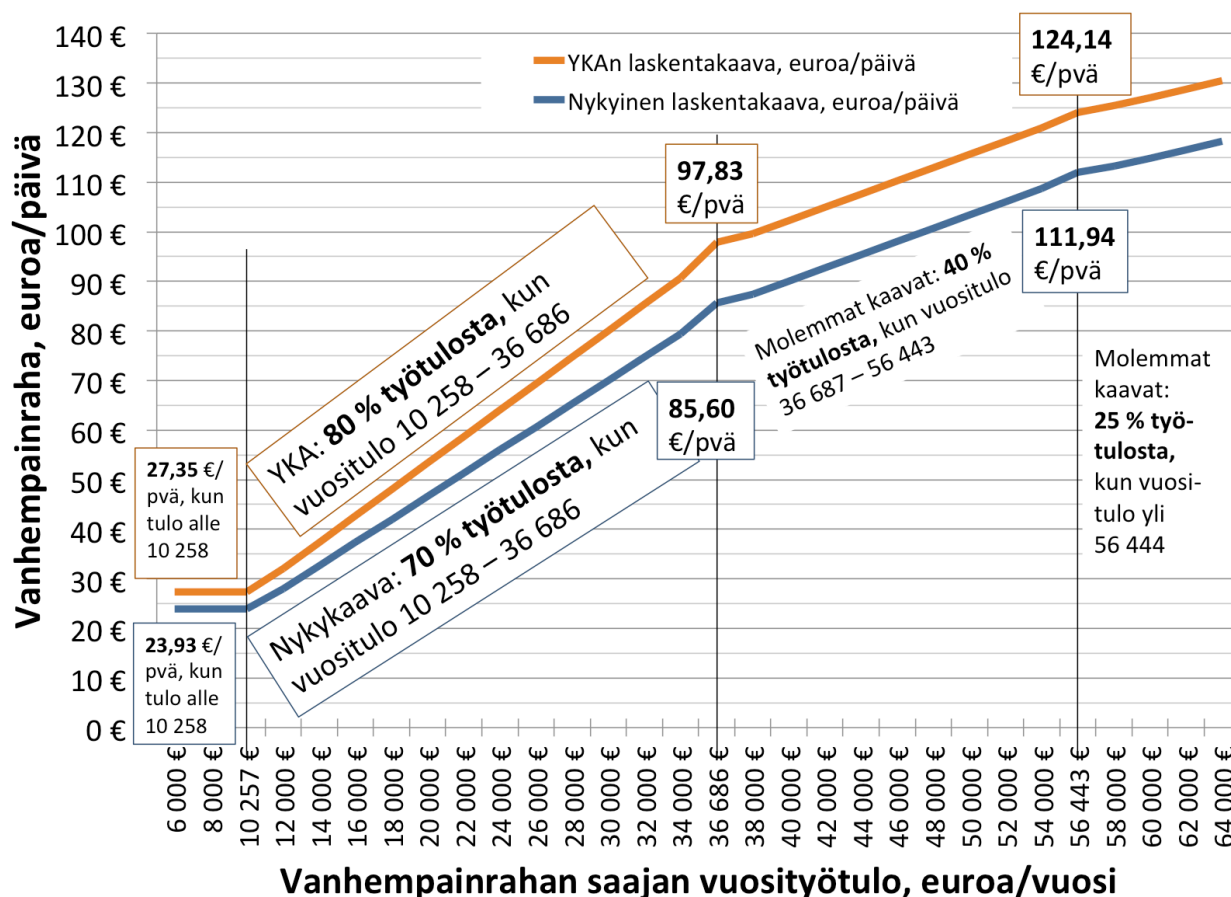
KÄYTTÖ

- Vapaita voidaan käyttää perheen haluamassa järjestyksessä
- Vapaata voi pitää pitkinä jaksoina tai yksittäisinä päivinä
- Vanhempainrahan voi käyttää puolitettona
- Vanhemmat voivat olla yhtä aikaa vapaalla kahden kuukauden ajan, muuten vanhempainrahaa maksetaan vain yhdelle vanhemmalle kerrallaan
- Vapaita voi käyttää, kunnes lapsi on 10-vuotias

- Työskentelypäiviltä ei saa etuutta, mutta päivä säästyy käytettäväksi myöhemmin
- Vanhempainrahan maksaminen edellyttää poissaoloa työstä ja lapsen poissaoloa varhaiskasvatuksesta
 - puolikkaiden kausien osalta työajan/hoitoajan lyhennystä
 - puolitettua etuutta voi käyttää myös siten, että vanhempi kokonaan poissa töistä

VANHEMPAINRAHAN TASO

- Perustaso +10 %-yks. verrattuna nykyiseen (eli 70 % → 80 %)
- Minimitasoista päivärahaa päivärahaa korotetaan +14,3 %

VAPAIEN JAKSOTUS JA ILMOITUSAJAT

Työsopimuslakiin kirjataan **pääpiirteissään nykyistä vastaavat oikeudet vapaisiin**. Tarkoituksena ei ole olennaisesti vähentää tai lisätä työsopimuslain mukaisia työntekijän oikeuksia tai työnantajan velvoitteita. Alla hahmottelu vapaiden jaksotuksista ja ilmoitusajoista.

Ilmoitusajat, joiden puitteissa työntekijän ilmoitettava vapaan käytöstä työnantajalle

- Enintään 2 viikkoa kestävä vapaa / vapaajärjestely: 1 kk ilmoitusaika
- Yli 2 viikkoa kestävä vapaa / vapaajärjestely: 2 kk ilmoitusaika
- Aiemmin sovitun vapaajärjestelyn muutos: 1 kk ilmoitusaika

Työntekijän oikeus vapaaseen

- Työntekijällä oikeus kahdeksaan vähintään kaksi viikkoa kestävään vapaajaksoon
- Työntekijä ja työnantaja voivat sopia myös useammista tai kahta viikkoa lyhemmistä vapaista.

- Työntekijä ja työnantaja voivat sopia työajan lyhennyksestä siltä ajalta, kun vanhempainraha maksetaan puolitettuna.

LAPSEN HOITO VANHEMPAINVAPAAN PÄÄTTYTTYÄ

- Lapsen ikä vanhempainvapaan päättyessä n. 18-36 kk
 - n. 18 kk, jos kaikki vapaat pidetään peräkkäin ilman päällekkäisyyksiä
 - n. 36 kk, jos kaikki vapaat pidetään peräkkäin puolitettuna
- **Malli mahdollistaa kotihoidontuesta luopumisen**
- Joustava hoitoraha mahdollinen alle 3-vuotiaan lapsen vanhemmille
- Osittainen hoitovapaa (ei etuuksia) nykyainsäädännön mukaisesti mahdollinen siihen asti, kunnes lapsen koulun toinen/kolmas lukuvuosi loppuu
- Varhaiskasvatukseen panostetaan siten, että kaikille lapsille voidaan tarjota laadukas ja turvallinen hoitopaikka. Toimenpiteinä esimerkiksi:
 - Tietyn tuntirajan alle jäävä varhaiskasvatus maksutonta
 - Päivähoitomaksut tuntiperusteisiksi

KUSTANNUKSET (v. 2015 tasolla)

- Järjestelmän kustannukset verrattuna nykyisiin vanhempain- ja hoitorahakustannuksiin 200 M€ (+14 %)
 - Arvion taustaoletuksena se, että perhevapaiden prosentuaalinen käyttöaste säilyy samana verrattuna nykytilaan
 - Isien käyttämien vapaapäivien arvioitu kolminkertaistuvan nykyisestä (22 → 60 arkipäivää)
 - Järjestelmän kokonaiskustannus 1,6 mrd€ (vrt. 1,4 mrd€ v. 2015)
 - Lisäksi joustavan hoitorahan säilyttäminen 19 M€
- Kotihoidontuen kuntalisä poistuu → säästää kuntataloudessa 40 M€
- Laskelmassa ei huomioitu dynaamisia vaikutuksia, esim.:
 - perheiden ostovoiman kasvu
 - varhaiskasvatuksen kysynnän muutokset
 - naisten työmarkkina-aseman parantuminen

Lisätietoja:

Piritta Jokelainen
Asiantuntija
puh. 050 320 8969
piritta.jokelainen@yhteiskunta-ala.fi